

БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ ПРЕЗ ТРЕТОТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2015 ГОДИНА (ЕКСПРЕСНИ ОЦЕНКИ)¹

През третото тримесечие на 2015 г. брутният вътрешен продукт (БВП) нараства с 2.9% спрямо съответното тримесечие на предходната година и с 0.7% спрямо второто тримесечие на 2015 г. според сезонно изгладените данни.

Разработените експресни оценки за третото тримесечие на 2015 г. са подготвени в срок от 43 дни след отчетния период. Те са представени в стандартен формат за публикуване на тримесечните данни на националните сметки - стойностен обем в текущи цени, относителни дялове на компонентите в състава на БВП и темпове на прираст, получени от сезонно изгладени данни спрямо предходното тримесечие и спрямо същото тримесечие на предходната година.

В ръководството на Евростат за тримесечните национални сметки експресните оценки² за БВП са дефинирани като:

„...най-ранната картина на икономиката, представена в съответствие с концепциите и дефинициите на Системата на националните сметки, данните за която се произвеждат и публикуват във възможно най-кратки срокове след края на отчетното тримесечие, като се използва ограничена и непълна информация в сравнение с традиционно разработваните тримесечни показатели на националните сметки...”

Експресните оценки за БВП се основават на предварителни налични към момента месечни и тримесечни данни за отделните икономически сектори (обект на последващи актуализации и ревизии), на експертни оценки и модели за поведението на компоненти в състава на БВП, за които към момента на изчисленията не е налична директна базисна информация.

Експресните оценки за БВП подлежат на ревизия на базата на получена нова и актуализирана статистическа информация и внедряване в оценките на БВП на методологически подобрения по отношение на съществуващи резерви, поставени от Европейската комисия.

Основните причини за ревизия на данните в областта на националните сметки са свързани с наличие на нова и актуализирана информация (статистически изследвания, административни източници, балансови разработки) и промени в методологията, методиките за изчисляване на основните макроикономически показатели (промени в методи и процедури за конкретни елементи в състава на БВП, цялостни методологически промени). Това от своя страна ги разделя на два основни типа ревизия:

- Текущи, регулярни - планирани в съответствие с програмата за предоставяне на данните, предизвикани от наличие на нова или актуализирана информация за изчисляваните показатели;
- Генерални, цялостни ревизии, предизвикани от значими методологически промени или от значими промени в източниците на информация и начина на нейното използване.

¹ Данните за първото и второто тримесечие на 2015 г. са ревизирани на базата на получена нова и актуализирана статистическа информация и внедряване в оценките на БВП методологически подобрения по отношение на съществуващи резерви, поставени от Европейската комисия.

² В международната терминология се използва терминът „flash estimates”.

Съгласно Календара за разпространение на резултатите от статистическите изследвания НСИ ще подготви и публикува предварителни оценки за тримесечните данни за БВП за третото тримесечие на 2015 г. на 4 декември 2015 година.

БВП в стойностен обем, текущи цени

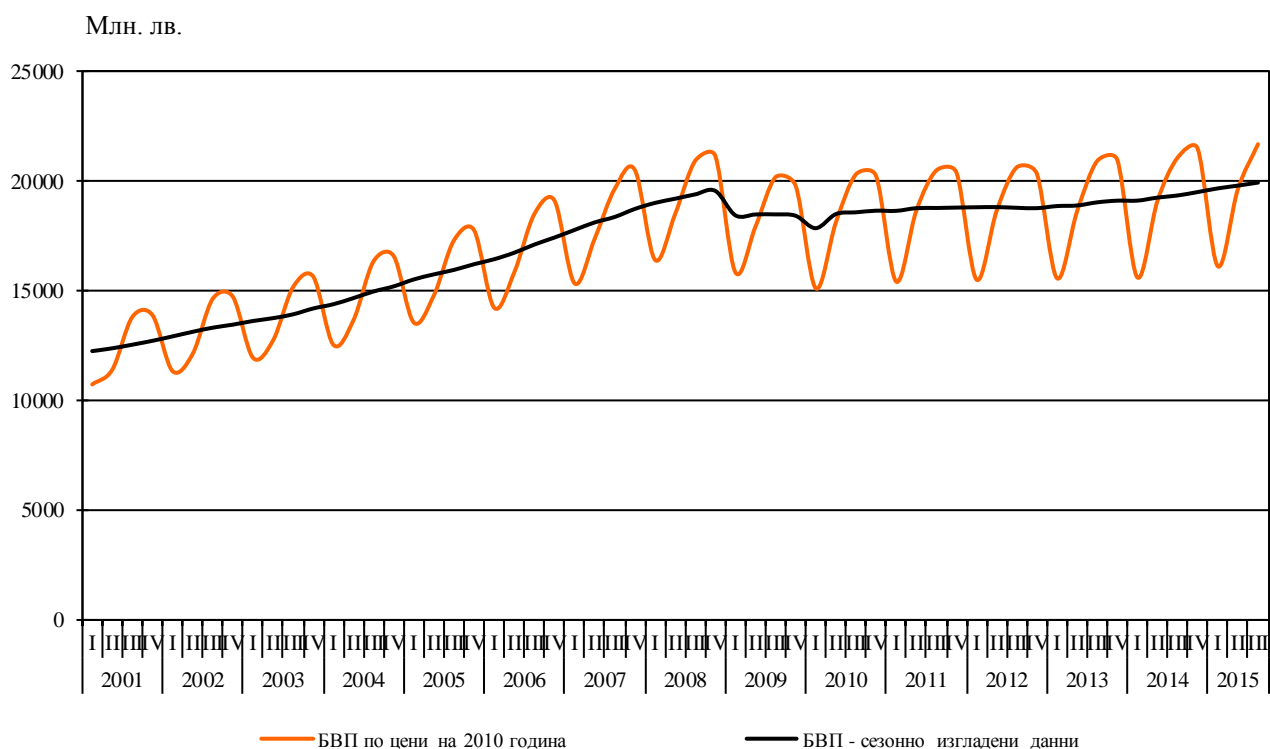
Според експресните оценки на НСИ за третото тримесечие на 2015 г. БВП в номинално изражение достига 23 610 млн. лева (табл. 1 от приложението).

Реализираната добавена стойност през третото тримесечие на 2015 г. е 20 011 млн. лева.

По елементи на крайното използване най-голям дял в БВП заема крайното потребление (68.7%), което в стойностно изражение възлиза на 16 214 млн. лева. През третото тримесечие на 2015 г. бруто капиталобразуването е 5 382 млн. лв. и заема 22.8% относителен дял в БВП. Външнотърговското салдо е положително.

Темп на прираст на БВП - общо и по компоненти

Фиг. 1. БВП по тримесечия за периода 2001 - 2015 г. по средногодишни цени на 2010 година

Тримесечни изменения

През третото тримесечие на 2015 г. спрямо второто тримесечие на 2015 г. БВП¹ по сезонно изгладени данни се увеличава с 0.7% (табл. 2 от приложението). За същия период брутната добавена стойност нараства с 0.2%.

Според експресните оценки на БВП по елементи на крайното използване през третото тримесечие на 2015 г. принос за регистрирания икономически растеж имат крайното потребление - с 1.1%, и бруто образуването в основен капитал - с 0.1%.

Годишни изменения

През третото тримесечие на 2015 г. БВП по сезонно изгладени данни нараства с 2.9% спрямо същото тримесечие на предходната година. Брутната добавена стойност се увеличава с 1.6%.

Крайното потребление регистрира положителен икономически растеж от 1.1%. Бруто образуването на основен капитал отчита спад през третото тримесечие на 2015 г. спрямо съответното тримесечие на предходната година с 0.9%. Износът и вносът на стоки и услуги се увеличават съответно с 2.6 и 1.2%.

¹ Сезонното изглаждане на статистическите показатели в НСИ се провежда по хармонизирана европейска методология, описана в [Ръководството на Европейската статистическа система за сезонно изглаждане](#). Процедурата се осъществява чрез прилагане на алгоритъма TRAMO/SEATS. На сезонно изглаждане се подлагат тримесечните данни за компонентите на БВП по производствения метод и по компоненти на разходите за крайно използване. Прилага се директен метод за сезонно изглаждане, при който агрегираните показатели и техните компоненти се подлагат на самостоятелно изглаждане. В резултат на това е налице неадитивност на сезонно изгладените данни - агрегираните показатели не са равни на сумата от техните компоненти.

Приложение

Таблица 1

Брутен вътрешен продукт за третото тримесечие на 2015 година¹ (Експресни оценки)

		Трето тримесечие на 2015 година	
		стойностен обем в текущи цени - млн. лв.	относителен дял в БВП - %
1	Брутна добавена стойност:	20011.5	84.8
2	Корективи	3598.8	15.2
3	Брутен вътрешен продукт (1 + 2 = 4 + 5 + 6 + 9)	23610.3	100.0
	По елементи на крайното използване:		
4	Крайно потребление	16213.7	68.7
5	Бруто капиталобразуване	5381.9	22.8
6	Външнотърговско салдо (7 – 8)	2014.7	8.5
7	Износ на стоки и услуги	15921.6	67.4
8	Внос на стоки и услуги	13906.9	58.9
9	Статистическа разлика	0.0	0.0

¹ Сезонно неизгладени данни.

Таблица 2

Темп на прираст на БВП - общо и по компоненти¹
(Експресни оценки)

(Проценти)

	Темп на прираст спрямо предходното тримесечие				Темп на прираст спрямо съответното тримесечие на предходната година			
	IV 2014	I 2015	II 2015	III 2015	IV 2014	I 2015	II 2015	III 2015
1 Брутна добавена стойност	0.8	0.2	0.3	0.2	1.7	1.6	1.3	1.6
2 Корективи	1.1	4.9	2.2	4.2	2.7	10.6	10.0	13.0
3 Брутен вътрешен продукт	0.6	0.9	0.6	0.7	1.8	2.6	2.6	2.9
4 Крайно потребление	-0.8	0.1	0.7	1.1	1.1	-3.6	-1.3	1.1
5 Бруто капиталобразуване
в т.ч. бруто образуване на основен капитал	-0.9	-0.4	0.4	0.1	-0.1	-1.9	-1.2	-0.9
6 Външнотърговско салдо
7 Износ на стоки и услуги	7.3	4.0	-3.2	-5.0	3.9	13.6	5.2	2.6
8 Внос на стоки и услуги	3.8	3.0	-2.7	-2.7	5.5	6.6	4.7	1.2
9 Статистическа разлика

¹ По средногодишни цени на 2010 г., сезонно изгладени с корекция в разликите в броя на работните дни, проценти. Темпът на прираст е изчислен въз основа на верижно обвързани оценки на компонентите на БВП по средногодишни цени на 2010 година.